

עב:

בן סורר ומורה פרק שמיני סנהדרין

עין משפט
גור מצודה

כאן באב על הבן כרייתא דאס כדור לך כשמש שאין לו שלום עמך הרגוהו הא קמתא אל מהרגוהו ובשמעתא קמיימא דפסקים (דף ג' וספ) דדרשינן לאור יקום רוחא אי פשיטא לך מילתא כנהורא דאנפשות קאתי רוחא הוא וימתן להלילו בנפשו ופירש שם כגונטרם כגון בן על האב או כל אדם ולא ימתן כדאמרין הכא דהני אפילו נקמתא רוחא הוא ולא כפינן שיהא פשוט כנהורא אלף התם יש לומר כולה נאב על הבן דאי קיס ליה בגווייה שגואלו רוחא הוא וימתן להלילו בנפשו ואי מספקא לך מילתא כליילא היא כפינן כגנב ולא ימתן להלילו בנפשו: **ישראל הוא** בן ברית הוא. ישראל ולא כותי בן ברית ולא מומר לעבודת כוכבים דמותרין לעבודת כוכבים הו מורדין ולא מעלין: ומיה

דקטלינן אלא דמים לו בין בחול בין בשבת השתא בחול לא קטלינן ליה בשבת מכעיא אמר רב ששת לא נצרכא אלא לפקה עליו את הגל תנו רבנן והוכה ^א בכל אדם ומת ^ב בכל מיתה שאתה יכול להמיתו בשלמא והוכה ככל אדם איצטריך סד"א בעל הבית הוא דקים ^ג (להו) דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו אבל אחר לא קמ"ל דרודף הוא ואפילו אחר נמי אלא ומת בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ומה לי מרוצח נפקא ^ד דתניא ^ה מות יומת המכה רוצח הוא אין לי אלא במיתה האמורה בו ומנין שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה רשאי להמיתו בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ת"ל מות יומת מ"מ שאני התם דאמר קרא מות יומת וגימור מיניה משום דהוה רוצח וגואל הדרם שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדוין תנו רבנן ^ו מחתרת אין לי אלא מחתרת גנו הצירו וקרפיו מנין ת"ל ^ז ימצא הגנב מ"מ אם בן מוה ת"ל מחתרת ימפני שרוב גנבים מצויין במחתרת תניא אידך מחתרת אין לי אלא מחתרת גנו הצירו וקרפיו מנין תלמוד לומר ימצא הגנב מ"מ א"כ מה תלמוד לומר מחתרת ^ח מחתרתו זו היא הותרתו אמר רב הונא ^ט קטן הורדף ניתן להצילו בנפשו קמבר הורדף אינו צריך התראה לא שגא גדול ולא שגא קטן איתרביה רב חסדאי לרב הורדף ^י יצא ראשו אין נוגעין בו לפי שאין דוחין נפש מפני נפש ואמאי רודף הוא שאני התם דמשמאי קא רדפי לה נימא מסייעא ליה רודף שהיה רודף אחר חבריו להורגו אומר לו ראה שישאלה הוא וכן ברית הוא והתורה אמרה ^{יא} ישופך דם האדם באדם דמו ישפך אמרה תורה הצל דמו של זה בדמו של זה ההיא רבי יוסי ברבי יהודה היא ^{יב} דתניא רבי יוסי בר' יהודה אומר חבר אין צריך התראה לפי שלא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למויד ת"ש רודף שהיה רודף אחר חבריו להורגו אמר לו ראה שישאלה הוא וכן ברית הוא והתורה אמרה שופך דם האדם באדם דמו ישפך ^{יג} אם אמר יודע אני שהיא כן פטור ע"מ כן אני עושה חייב לא צריכא דקאי בתרי עיברי דנראה דלא מצוי אצוליה מאי איכא דבעי איתויי לבי דינא בי דינא בעי התראה איבעית אימא אמר לך רב הונא אנא דאמרי כתנא דמחתרת דאמר מחתרתו זו היא התראתו: מתני

כאן באב על הבן כרייתא דאס כדור לך כשמש שאין לו שלום עמך הרגוהו הא קמתא אל מהרגוהו ובשמעתא קמיימא דפסקים (דף ג' וספ) דדרשינן לאור יקום רוחא אי פשיטא לך מילתא כנהורא דאנפשות קאתי רוחא הוא וימתן להלילו בנפשו ופירש שם כגונטרם כגון בן על האב או כל אדם ולא ימתן כדאמרין הכא דהני אפילו נקמתא רוחא הוא ולא כפינן שיהא פשוט כנהורא אלף התם יש לומר כולה נאב על הבן דאי קיס ליה בגווייה שגואלו רוחא הוא וימתן להלילו בנפשו ואי מספקא לך מילתא כליילא היא כפינן כגנב ולא ימתן להלילו בנפשו: **ישראל הוא** בן ברית הוא. ישראל ולא כותי בן ברית ולא מומר לעבודת כוכבים דמותרין לעבודת כוכבים הו מורדין ולא מעלין: ומיה

דקטלינן אלא דמים לו בין בחול בין בשבת השתא בחול לא קטלינן ליה בשבת מכעיא אמר רב ששת לא נצרכא אלא לפקה עליו את הגל תנו רבנן והוכה ^א בכל אדם ומת ^ב בכל מיתה שאתה יכול להמיתו בשלמא והוכה ככל אדם איצטריך סד"א בעל הבית הוא דקים ^ג (להו) דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו אבל אחר לא קמ"ל דרודף הוא ואפילו אחר נמי אלא ומת בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ומה לי מרוצח נפקא ^ד דתניא ^ה מות יומת המכה רוצח הוא אין לי אלא במיתה האמורה בו ומנין שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה רשאי להמיתו בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ת"ל מות יומת מ"מ שאני התם דאמר קרא מות יומת וגימור מיניה משום דהוה רוצח וגואל הדרם שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדוין תנו רבנן ^ו מחתרת אין לי אלא מחתרת גנו הצירו וקרפיו מנין ת"ל ^ז ימצא הגנב מ"מ אם בן מוה ת"ל מחתרת ימפני שרוב גנבים מצויין במחתרת תניא אידך מחתרת אין לי אלא מחתרת גנו הצירו וקרפיו מנין תלמוד לומר ימצא הגנב מ"מ א"כ מה תלמוד לומר מחתרת ^ח מחתרתו זו היא הותרתו אמר רב הונא ^ט קטן הורדף ניתן להצילו בנפשו קמבר הורדף אינו צריך התראה לא שגא גדול ולא שגא קטן איתרביה רב חסדאי לרב הורדף ^י יצא ראשו אין נוגעין בו לפי שאין דוחין נפש מפני נפש ואמאי רודף הוא שאני התם דמשמאי קא רדפי לה נימא מסייעא ליה רודף שהיה רודף אחר חבריו להורגו אומר לו ראה שישאלה הוא וכן ברית הוא והתורה אמרה ^{יא} ישופך דם האדם באדם דמו ישפך אמרה תורה הצל דמו של זה בדמו של זה ההיא רבי יוסי ברבי יהודה היא ^{יב} דתניא רבי יוסי בר' יהודה אומר חבר אין צריך התראה לפי שלא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למויד ת"ש רודף שהיה רודף אחר חבריו להורגו אמר לו ראה שישאלה הוא וכן ברית הוא והתורה אמרה שופך דם האדם באדם דמו ישפך ^{יג} אם אמר יודע אני שהיא כן פטור ע"מ כן אני עושה חייב לא צריכא דקאי בתרי עיברי דנראה דלא מצוי אצוליה מאי איכא דבעי איתויי לבי דינא בי דינא בעי התראה איבעית אימא אמר לך רב הונא אנא דאמרי כתנא דמחתרת דאמר מחתרתו זו היא התראתו: מתני

כאן באב על הבן כרייתא דאס כדור לך כשמש שאין לו שלום עמך הרגוהו הא קמתא אל מהרגוהו ובשמעתא קמיימא דפסקים (דף ג' וספ) דדרשינן לאור יקום רוחא אי פשיטא לך מילתא כנהורא דאנפשות קאתי רוחא הוא וימתן להלילו בנפשו ופירש שם כגונטרם כגון בן על האב או כל אדם ולא ימתן כדאמרין הכא דהני אפילו נקמתא רוחא הוא ולא כפינן שיהא פשוט כנהורא אלף התם יש לומר כולה נאב על הבן דאי קיס ליה בגווייה שגואלו רוחא הוא וימתן להלילו בנפשו ואי מספקא לך מילתא כליילא היא כפינן כגנב ולא ימתן להלילו בנפשו: **ישראל הוא** בן ברית הוא. ישראל ולא כותי בן ברית ולא מומר לעבודת כוכבים דמותרין לעבודת כוכבים הו מורדין ולא מעלין: ומיה

דקטלינן אלא דמים לו בין בחול בין בשבת השתא בחול לא קטלינן ליה בשבת מכעיא אמר רב ששת לא נצרכא אלא לפקה עליו את הגל תנו רבנן והוכה ^א בכל אדם ומת ^ב בכל מיתה שאתה יכול להמיתו בשלמא והוכה ככל אדם איצטריך סד"א בעל הבית הוא דקים ^ג (להו) דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו אבל אחר לא קמ"ל דרודף הוא ואפילו אחר נמי אלא ומת בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ומה לי מרוצח נפקא ^ד דתניא ^ה מות יומת המכה רוצח הוא אין לי אלא במיתה האמורה בו ומנין שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה רשאי להמיתו בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ת"ל מות יומת מ"מ שאני התם דאמר קרא מות יומת וגימור מיניה משום דהוה רוצח וגואל הדרם שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדוין תנו רבנן ^ו מחתרת אין לי אלא מחתרת גנו הצירו וקרפיו מנין ת"ל ^ז ימצא הגנב מ"מ אם בן מוה ת"ל מחתרת ימפני שרוב גנבים מצויין במחתרת תניא אידך מחתרת אין לי אלא מחתרת גנו הצירו וקרפיו מנין תלמוד לומר ימצא הגנב מ"מ א"כ מה תלמוד לומר מחתרת ^ח מחתרתו זו היא הותרתו אמר רב הונא ^ט קטן הורדף ניתן להצילו בנפשו קמבר הורדף אינו צריך התראה לא שגא גדול ולא שגא קטן איתרביה רב חסדאי לרב הורדף ^י יצא ראשו אין נוגעין בו לפי שאין דוחין נפש מפני נפש ואמאי רודף הוא שאני התם דמשמאי קא רדפי לה נימא מסייעא ליה רודף שהיה רודף אחר חבריו להורגו אומר לו ראה שישאלה הוא וכן ברית הוא והתורה אמרה ^{יא} ישופך דם האדם באדם דמו ישפך אמרה תורה הצל דמו של זה בדמו של זה ההיא רבי יוסי ברבי יהודה היא ^{יב} דתניא רבי יוסי בר' יהודה אומר חבר אין צריך התראה לפי שלא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למויד ת"ש רודף שהיה רודף אחר חבריו להורגו אמר לו ראה שישאלה הוא וכן ברית הוא והתורה אמרה שופך דם האדם באדם דמו ישפך ^{יג} אם אמר יודע אני שהיא כן פטור ע"מ כן אני עושה חייב לא צריכא דקאי בתרי עיברי דנראה דלא מצוי אצוליה מאי איכא דבעי איתויי לבי דינא בי דינא בעי התראה איבעית אימא אמר לך רב הונא אנא דאמרי כתנא דמחתרת דאמר מחתרתו זו היא התראתו: מתני

דקטלינן אלא דמים לו בין בחול בין בשבת השתא בחול לא קטלינן ליה בשבת מכעיא אמר רב ששת לא נצרכא אלא לפקה עליו את הגל תנו רבנן והוכה ^א בכל אדם ומת ^ב בכל מיתה שאתה יכול להמיתו בשלמא והוכה ככל אדם איצטריך סד"א בעל הבית הוא דקים ^ג (להו) דאין אדם מעמיד עצמו על ממונו אבל אחר לא קמ"ל דרודף הוא ואפילו אחר נמי אלא ומת בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ומה לי מרוצח נפקא ^ד דתניא ^ה מות יומת המכה רוצח הוא אין לי אלא במיתה האמורה בו ומנין שאם אי אתה יכול להמיתו במיתה הכתובה בו שאתה רשאי להמיתו בכל מיתה שאתה יכול להמיתו ת"ל מות יומת מ"מ שאני התם דאמר קרא מות יומת וגימור מיניה משום דהוה רוצח וגואל הדרם שני כתובין הבאין כאחד אין מלמדוין תנו רבנן ^ו מחתרת אין לי אלא מחתרת גנו הצירו וקרפיו מנין ת"ל ^ז ימצא הגנב מ"מ אם בן מוה ת"ל מחתרת ימפני שרוב גנבים מצויין במחתרת תניא אידך מחתרת אין לי אלא מחתרת גנו הצירו וקרפיו מנין תלמוד לומר ימצא הגנב מ"מ א"כ מה תלמוד לומר מחתרת ^ח מחתרתו זו היא הותרתו אמר רב הונא ^ט קטן הורדף ניתן להצילו בנפשו קמבר הורדף אינו צריך התראה לא שגא גדול ולא שגא קטן איתרביה רב חסדאי לרב הורדף ^י יצא ראשו אין נוגעין בו לפי שאין דוחין נפש מפני נפש ואמאי רודף הוא שאני התם דמשמאי קא רדפי לה נימא מסייעא ליה רודף שהיה רודף אחר חבריו להורגו אומר לו ראה שישאלה הוא וכן ברית הוא והתורה אמרה ^{יא} ישופך דם האדם באדם דמו ישפך אמרה תורה הצל דמו של זה בדמו של זה ההיא רבי יוסי ברבי יהודה היא ^{יב} דתניא רבי יוסי בר' יהודה אומר חבר אין צריך התראה לפי שלא ניתנה התראה אלא להבחין בין שוגג למויד ת"ש רודף שהיה רודף אחר חבריו להורגו אמר לו ראה שישאלה הוא וכן ברית הוא והתורה אמרה שופך דם האדם באדם דמו ישפך ^{יג} אם אמר יודע אני שהיא כן פטור ע"מ כן אני עושה חייב לא צריכא דקאי בתרי עיברי דנראה דלא מצוי אצוליה מאי איכא דבעי איתויי לבי דינא בי דינא בעי התראה איבעית אימא אמר לך רב הונא אנא דאמרי כתנא דמחתרת דאמר מחתרתו זו היא התראתו: מתני

הפראסו שא"י התראה אחרת אלא הורגו מיד דכיון דערמ ומסר נפשיה לחסור אדעתא דהכי אהא דאי קאי לאפסי קטילנא ליה ואמרה מורה כיון דרודף הוא א"י התראה אלא מניליו אמו בנפשו. אבל נכנס לחצרו ונגז דרך הפתח אינו הורגו עד שימרו בו בעדים חוי דקאימנא בלשך וקטילנא לך זה יקבל עליו התראה ויאמר יודע אני ועל מנת כן אני עושה שאם תעמוד לנגדי אהריו אותך אבל בלא התראה לא דלילמא לאו אדעתא דנפשות קא תחי אלא דאשכח פתחא לדריא ועל אדעתא דאי קאי בלשך לישוק: **קטן הרודף**. את קטן אחר להרגו: **ניטן להלילו בנפשו**. דלילטין לקמן (דף עג.) רוחא נימן להלילו בנפשו והאי אע"ג דקטן הוא ולאו בר קבולא התראה הוא לגבי דרישה דתו כגדול: **קסבר**. רב הונא רודף אין צריך התראה לענין להלילו בנפשו דלא ניתנה התראה אלא לענין ב"ד דלא מני למקטליה אם הרג בלא התראה: **ולא ראשו**. בלשכה המקשה לילד ומסוכנת. וקמי רישא חמיה פושטת ידה וחותמתו ומוליאתו לאכריס דכל זמן שלא ילא לאור העולם לאו נפש הוא וימתן להורגו ולהליל את אמו אבל ילא ראשו אין נוגעין בו להורגו דהוה ליה כילוד ואין דוחין נפש מפני נפש. ואם תאמר מעשה דשבע בן בכרי (שמואל ב ג) הנה ראשו מושך אליו דלחו נפש מפני נפש התם משום דלפילו לא מסרוהו לו היה נהרג בעיר כשיפאשנה יואב והן נהרגין עמו אבל אם היה הוא נילול אע"פ שהן נהרגין לא היו רשאין למקרו כדי להליל עממן אז נמי משום דמורד במלכות הוא והכי מפרש לה בתוספתא דתמורה: **משמאי קא רדפי לה**. לאמיה: **והפורה אמרה שופך דם האדם באדם דמו ישפך**. כל הרואה אותו ישפוך דמו בשביל אותו אדם שהוא רודף דהיינו באדם בשביל אדם הגדף. והא הכא דלא קמי יודע אני ועל מנת כן אני עושה ואין כאן קבלת התראה ואפילו הכי מיחייב: **היא ר' יוסי בר' יהודה היא**. דלפילו בהרוגי ב"ד לא בעי התראה אלא להבחין הלכך חבר לא בעי התראה ולא הבחנה ועם הארץ בעי לאיתרוי דלא נימא שוגג היימי אבל קבלת התראה אפילו נעם הארץ לא בעי: **עבור**. כל כמה דלא אחר על מנת כן אני עושה שאהרג עליו כליפתי כהיו בזוקין (ולעיל דף מה.) יומת המת (דברים י) עד שימיר עמנו למיתה. קא חני הכא גבי רודף דבעי התראה ואם לאו אין מניליו אותו בנפשו: **דקאי בתרי עברי נהרג**. המתה מנז זה והרודף והגדף מנז אחר: **דלילטין לא מני**. והאי פטור וחייב דקאמר אמיתת בית דין קאי ולאחר שהרגו לנרדף: **מאי איכא**. כלומר מאי קא רמי עליהו דהך רואין למעבר: **דבעי לאיתויי לבי דינא ומקטליה**. דכתיב (דברים כג) ובערת הרע מקרבך הלכך בעי התראה דכלאו הכי לא מקטלי ליה: **זו היא הפראסו**. אלמא משום דמחוקין ליה רודף לא בעי התראה: מתני

מתני

1. אם ירדה השמש עליו דמים לו שלם ישיש אם אין לו תומכר בגנתו: שמת כב ב. אם במחצית ימצא הגנב והקבא ומת אין לו דמים: שמת כב א. או באיזה דברו יומת מות יומת המכה רבא הוא כותב יומת את הרצח בפניו בו: במדבר לה כא. שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים יצרה את האדם: בראשית טו

1. אם ירדה השמש עליו דמים לו שלם ישיש אם אין לו תומכר בגנתו: שמת כב ב. אם במחצית ימצא הגנב והקבא ומת אין לו דמים: שמת כב א. או באיזה דברו יומת מות יומת המכה רבא הוא כותב יומת את הרצח בפניו בו: במדבר לה כא. שפך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלהים יצרה את האדם: בראשית טו